tės tyrinėjimai įgalintų atsekti ankstyvojo ir vėlyvojo neolito kultūrų sąveiką.

TYRINĖJIMAI PRIE ŽEIMENIO EŽERO IR ŽEIMENOS UPĖS

Algirdas Girininkas

1977 m. vasarą žvalgomųjų ekspedicijų metu buvo aptikta keletas akmens amžiaus gyvenviečių.

Žeimenio I gyvenvietė yra Švenčionių raj., Reškutėnų apyl., 3 km į ŠV nuo Pakretuonės kaimo, prie Kretuonos upelio žiočių. Dešinėje upelio pusėje, apie 300 m į Š nuo malūno, ant II viršsalpinės Žeimenio ežero terasos, miške, aptikta ankstyvojo neolito gyvenvietė. 1977 m. čia buvo ištirtas 16 m^2 plotas.

Gyvenvietės kultūrinis sluoksnis buvo beveik paviršiuje, tuoj po miškožemiu. Jį sudarė rusvos spalvos 3-5 cm storio smėlis. Jame pastebėta daug smulkių anglių. Tyrinėtame plote aptikta titnaginių dirbinėlių: peilis, gremžtukas, 2 gramdukai, 15 skelčių ir 30 nuoskalų. Be to, rasta rusvos spalvos keramikos (12 šukių). Puodų molio masė lengva, joje gausu augalinių priemaišų. Puodų šukės žymiai tvirtesnės už Pakretuonės I gyvenvietės ankstyvojo neolito puodų šukes. Jų paviršius brūkšniuotas, ant 1 puodo šukės pastebėtas negilių apskritų duobučių ornamento motyvas.

Žeimenio II gyvenvietė yra Ignalinos ir Švenčionių raj. riboje, Žeimenio ežero V pakrantėje, priešais Obelų ragą esančio pusiasalio PV pakraštyje. Smėlėtame pakrantės šlaite aptikta smulkių titnago nuoskalų ir skelčių (iš viso 57). Tie radiniai, matyt, yra iš I terasos pakraščio yrančio kultūrinio sluoksnio. Smėlyje aptikta nemažai smulkių puodų šukių. Šukės lengvos, su

augalų priemaišomis molio masėje, neornamentuotos. Manoma, kad tai ankstyvojo neolito gyvenvietė.

Pažeimenės I gyvenvietė yra Švenčionių raj., Žeimenio ežero V krante, 100 m piečiau Pažeimenės kaimo. Čia ant Žeimenio ežero pirmos terasos surinkta 17 nuoskalų ir 3 skeltės. Viena skeltė retušuota plokščiu retušu. Šurfuojant kultūrinio sluoksnio neaptikta.

Santaka, Vilniaus raj., Nemenčinės apyl. Kairėje Neries pakrantėje, priešais Žeimenos žiotis, 60 m į PV nuo kaimo, smėlėtoje kalvelėje buvo aptiktos 3 retušuotos skeltės ir 13 nuoskalų. Toje vietoje buvo iškasta 7 m ilgio ir 1 m pločio perkasa. 20-30 cm gylyje aptikta dar 20 nuoskalų, iš jų 2 retušuotos. Čia pat rasta 12 šukių. Puodų šukės sunkios, storos, jų molio masėje daug grūsto granito, paviršius nežymiai brūkšniuotas. Kultūrinis sluoksnis nežymus, o vietomis jo visai nėra. Ten, matyt, yra brūkšniuotosios keramikos gyvenvietės liekanos.

NEOLITO GYVENVIETĖS NIDOJE TYRINĖJIMAI 1976 ir 1977 METAIS

Rimutė Rimantienė

Nidos gyvenvietės tyrinėjimai buvo pradėti 1973 m.[1] 1976 m. tyrinėta gyvenvietės P ir R dalis, pratęsiant tomis kryptimis 1974-1975 m. tyrinėtuosius plotus, siekiant išaiškinti gyven-

---

[1] Rimantienė R. Neolito gyvenvietė Nidoje. – Kn.: ATL. V., 1978, p. 5-10; Римантене Р., Гиринингкас А. Раскопки поселения каменного века у с. Нида на Куршской косе. В кн.: АО 1974 года. М., 1975, с. 409-410; Римантене Р., Багушене О. Раскопки поселения эпохи камня у с. Нида на Куршской косе. – В кн.: АО 1975 года. М., 1976, с. 442-443; Римантене Р., Багушене О., Гиринингкас А. Раскопки у с. Нида на Куршской косе. – В кн.: АО 1976 года. М., 1977, с. 430.